

Ludmila Petržalová: Volba životního partnera ve světle archivních pramenů a soudobých periodik

Posudek vedoucího diplomové práce

Předložená diplomová práce se zabývá problematikou volby životního partnera v rozmezí let 1850-1914. Základní výzkum uvedené problematiky byl prováděn s pomocí naprosto odlišných zdrojů informací – dobového tisku, etnografické literatury i archivních pramenů. Zkoumaná problematika byla nahlížena jak z hlediska území Čech, tak i z pohledu farnosti Třeboň či spíše biskupství České Budějovice. Původně se mělo jednat o ucelenou práci, ve které by se vzájemně prolínal aspekt dějin každodennosti s pohledem právním, etnografickým i historicko-demografickým.

Její autorka se badatelsky orientovala především na rozbor inzerátů týkajících se nabídky sňatku. V uvedené rovině se snažila dohledat, čím mohli muži i ženy svým protějškům imponovat (ideál tělesné krásy, společenské postavení, dosažená úroveň vzdělání, vlastenecké postoje, hmotné zázemí apod.). Zmíněné pozorování neprobíhalo v statické, ale dynamické rovině – cíleně bylo zkoumáno, do jaké míry se měnil text jednotlivých inzerátů v závislosti na pohlaví autora či proměnách doby. Autorce se podařilo nashromáždit množství poměrně zajímavých postřehů, které však byly prezentovány pouze v popisné rovině.

Další část předložené diplomové práce je věnována problematice vzniku manželství z pohledu církevní (římsko-katolické) správy. Na základě soudobého materiálu, který byl nashromážděn ve farním i biskupském archívu, jsou připomenuty jednotlivé případy (pokrevenství, švagrovství, nepřítomnost partnera během 1. světové války), pro které mohlo být uzavření manželského svazku ze strany kněze odepřeno. V uvedené, již zcela konkrétní rovině bylo sledováno, do jaké míry se církevní orgány dokázaly vypořádat s překážkami pro uzavření sňatku, které se na jihu Čech v průběhu sledovaného období vyskytovaly.

Na základě soudobé literatury etnografického zaměření bylo rekonstruováno konání svatebního veselí ve vesnickém prostředí. Současně byly připomínány jednotlivé zvyklosti, které uzavření sňatku zpravidla předcházely (námluvy, ohlášky,

pověry, říkadla). I v případě posledně zmiňovaných dvou části diplomové práce převládá popisný přístup nad snahou o uskutečnění určité analýzy. Autorka zpravidla zůstávala v zaujetí soudobých informací, které dokázala tématicky rozdělit, avšak dále již nehledala žádné vnitřní ani vnější souvislosti týkající se odlišných okolností uzavření manželského svazku. Uvedené práci chybí obecné zasazení do kontextu společnosti (hlubší konfrontace s odbornou literaturou), rodiny, manželství, jež v průběhu 19. století prodělávaly převratné změny – přechod od starého k novému demografickému režimu. Navíc se v uvedeném případě nepodařilo vytvořit jeden organický celek – práce působí dojmem tří samostatných částí.

Práci doporučuji k obhajobě, avšak vzhledem k zmiňovaným nedostatkům hodnotím stupněm velmi dobře.

PhDr. Josef Grulich, Ph.D., v. r.

V Českých Budějovicích 30. 5. 2006